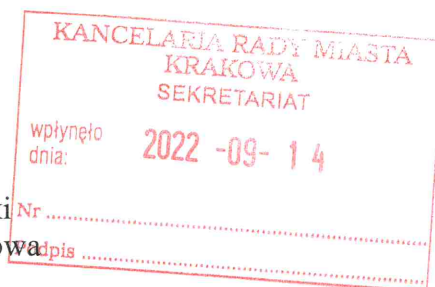

Grażyna Fijałkowska
Radna Miasta Krakowa
Radna Dzielnicy XII Bieżanów- Prokocim

Kraków, 14.09. .2022

Szanowny Pan
Prof. Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Interpelacja

W imieniu Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. E i A. Jerzmanowskich zwracam się z prośbą o umieszczenie w parku im. E. i A. Jerzmanowskich tablicy informacyjnej z historią zespołu pałacowo- parkowego. Wzór tablicy został opracowany na podstawie publikacji która została wydana przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie w związku z otwarciem parku po rewitalizacji: Grażyna Fijałkowska *Park im. Anny i Erazma Jerzmanowskich*, Kraków 2020

z wyrazami szacunku
Grażyna Fijałkowska

Zarys historii Prokocimia

Wies Prokocim została założona w drugiej połowie XIV w. prawdopodobnie przez wójra sądowego krakowskiego Jana Prokendorffa zw. Prokoczina – od jego nazwiska pochodzi nazwa. Po raz pierwszy wymieniana jest w dokumentach w 1367 r. Wies powstała na urodzajnych glebach, nad rzeczym strumieniem Drwinka, który stał się osią osady. Na wschód od zabudowań ciągnęły się łany pól i lasy. Na przestrzeni wieków wies była własnością wielu przedstawicieli krakowskiego patryjatu, m.in. Tarnowskich, Ostrogskich, Zasławskich, Lubomirskich, Sanguszków, Wodzieńskich, Skorupków, Grodzickich, Jerzmanowskich.

Początki parku

W XV w. we wsi istniał dwór z folwarkiem, na terenie obecnego parku znajdowało się kilka sadzawek i sady. Na przełomie XVI i XVII w. właścicielem wsi był ród książąt Ostrogskich. W tym okresie posadzono grupę drzew szypułkowych, które stały się zaczątkiem parku. Następna grupa drzew została posadzona w pierwszej połowie XVII w. przez książąt Zasławskich.

Budowa pałacu, założenie parku

Od 1748 r. właścicielem Prokocimia przez ponad 100 lat była rodzina hrabiów Wodzieńskich. W latach 1777–1783 Eliasz Wodzieński zbudował tam dla swojej żony pałac w stylu klasycystycznym. W 1810 r. jego syn Józef założył park z aleją dojazdową wysadzaną lipami, wyręczono alejki, posadzono buki, jesiony i dęby. W następnych latach dosadzono kolejne drzewa. W 1891 r. następny właściciel majątku, Józef Grodzicki, zlecił znanemu architektowi, Karolowi Knausowi, przebudowę pałacu. Został on powiększony, wzbogacony barokowymi szczytami i podziałami oraz żeliwno-szkolnym zadaniem nad wejściem.

Jerzmanowscy w Prokocimiu

25 czerwca 1895 r. hr. Józef Grodzicki sprzedał za 150 tys. koron prokocimski majątek mieszkającemu wówczas w Nowym Jorku Erazmowi Józefowi Jerzmanowskiemu, herbu Dolega. Erazm Jerzmanowski, powstaniec styczniowy, emigrant polityczny, przemysłowiec, działacz społeczny, mecenas kultury i nauki, to najbardziej znany właściciel i mieszkaniec Prokocimia. Był pionierem amerykańskiego gazownictwa, twórcą oświetlenia największych amerykańskich aglomeracji, człowiekiem który oświecił Amerykę. Zdobywszy milionowy majątek, w myśl zasady „tyle życia, ile w czynię”, hojnie wspomagał i jednoczył Polonię amerykańską oraz wspierał niepodległościowe dążenia Polaków w zniewolonej ojczyźnie.

W uznaniu zasług poczynionych na rzecz Kościoła katolickiego został odznaczony przez papieża Leona XIII Orderem Komandorskim św. Sylwestra. Nasz rodak był pierwszym człowiekiem na kontynencie amerykańskim, który otrzymał tak wielkie wyróżnienie Stolicy Apostolskiej. Był nazywany „polskim Noblem”, gdyż po powrocie do kraju w 1896 r., ufundował w zapisie testamentowym

nagrodę za osiągnięcia w dziedzinie nauki, kultury i działalności społecznej, wypłacaną przez Akademię Umiejętności w Krakowie. Kwota funduszu wynosiła milion koron, co stanowiło równowartość 365 kilogramów złota. Nagroda była przyznawana w latach 1915–1938. W 2009 r., w 100-lecie śmierci Erazma Jerzmanowskiego, została reaktywowana.

Erazm Jerzmanowski doprowadził do świetności majątek w Prokocimiu. Przebudował otoczenie parku, dobudował przed pałacem reprezentacyjny podjazd z fontanną, zasilaną z wieży wodnej. Przez park, ozdobiony szeregiem mostków i rzęźb, przeprowadzono do wielkiego stawu nowe koryto Młynówki, mijające po drodze ozdobne sadzawki. Po Stawie Dolnym można było pływać łódkami. W samym pałacu dawna sala balowa hr. Wodzieńskich została przekształcona na gabinet Jerzmanowskiego, będący jednocześnie paneletem sławnych Polaków oraz samej rodziny Jerzmanowskich.

Jerzmanowski jest również twórcą, istniejącego do dziś, zespołu zabudowań folwarcznych, przyczynił się także do rozwoju gospodarczego wsi. Jako pierwszy poddał myśl rozbudowy Prokocimia i utworzenia kolonii kolejańskiej. Własnym kosztem wybudował uciążliwej już dzisiaj budynek szkolny. Zmarł 7 lutego 1909 r. w pałacu w Prokocimiu. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

Augustianie w Prokocimiu

W 1910 r. Anna Jerzmanowska sprzedała majątek zakonowi augustianów za 550 tys. koron. Augustianie utworzyli w Prokocimiu stację duszpasterską pw. Matki Bożej Dobrej Rady. Na cele kaplicy przebudowano dawną stajnię i wozownię koni bryczkowych, wybudowaną za czasów Jerzmanowskiego. Poświęcenie kaplicy odbyło się 13 lutego 1911 r., a 7 stycznia 1917 r. została utworzona samodzielna parafia. W tym samym roku augustianie udostępnili mieszkańcom park do celów rekreacyjnych.

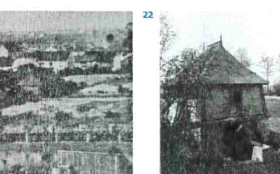
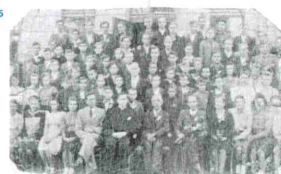
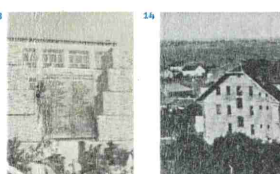
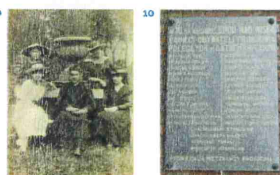
I wojna światowa

Wiadomość o wybuchu wojny wzbudziła nadzieję na odzyskanie niepodległości. 6 lipca 1914 r. wyruszyli z Krakowa oddziały pod wodzą marszałka Józefa Piłsudskiego, między nimi garstka ochotników z Prokocimia, który został obiektem wojennym. W pałacu stacjonował austriacki sztab wojskowy Twierdzy Kraków. W grudniu 1914 r. z fortów Prokocim, Kosowice i Rajsko ostrzeliwano Rosjan atakujących Kraków od strony Wieliczki, powstrzymując ich w miejscu, które dziś upamiętnia pomnik usytuowany na wzgórzu Kaim.

Okres międzywojenny

W latach 30. XX w. Prokocim liczył około 8000 mieszkańców. Dużą część stanowili kolejarze, którzy osiedlili się w zachodniej części Prokocimia, na tzw. Szmarach. Posiadał 40 ulic, obsadzonych drzewkami owocowymi, chodniki, rynek, przystanek kolejowy, również światło elektryczne. W latach 1934–1941 miał status gminy wiejskiej. W 1941 r. został włączony w granice administracyjne Krakowa.

Zespół pałacowo-parkowy im. Erazma i Anny Jerzmanowskich

II wojna światowa

W czasie okupacji Niemcy zajęli pałac i park. W 1941 r. ośmiu augustianów aresztowano i przewieziono do obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, gdzie 14 listopada 1941 r. zmarł pierwszy proboszcz prokocimskiej parafii, ks. Wilhelm Gaczek. W 1942 r. w pałacu stacjonował sztab generały Bau-dienstu, pod dowództwem Heinricha Himmlera. Prokocim stał się w tym czasie wielkim placem budowlanym. W obozie pracowała młodzież przy rozbudowie stacji kolejowej. Dwie kolejki wąskotorowe przewoziły ziemię i żwir z wielkiego wyrobiska. W 1945 r. Niemcy, wycofując się, zatrzymali stację pomp, a woda w krótkim czasie zalała całe wyrobisko, tworząc zbiornik zwany Bagry.

Augustianie odchodzą

Po wojnie augustianie wznowili rozpoczętą w 1930 r. budowę kościoła parałalnego, który nazwano „pomnikiem wdzięczności za cudowne ocalenie Krakowa od zniszczenia przez Niemców”. Na apel proboszcza Hieronima Struszcza-ka mieszkańcy Prokocimia zbierali łuski pocisków, z których odlano dzwony. W 1945 r. augustianie otworzyli w klasztorze przedszkole Caritas dla dzieci z najbardziej potrzebujących, a w pałacu prywatne koszykarskie gimnazjum. W 1950 r. zakon augustianów został w Polsce rozwiązany, a majątek przejął Skarb Państwa. W pałacu utworzono Państwowy Dom Dziecka, a w budynku dawniej rządowej przedszkole. Park przekształcono w park miejski.

Budowa stadionu sportowego

W 1966 r. ówczesne władze postanowiły przebudować park, ze stracją dla jego uroku i tajemniczości. Strumyki zasypiano, a morki rozebrano. W miejscu wyschniętego stawu Klub Sportowy Kolejarz-Prokocim wybudował w latach 1966–1970 stadion sportowy.

Wpis zespołu pałacowo-parkowego do rejestru zabytków

22 marca 1983 r. zespół pałacowo-parkowy został wpisany do rejestru zabytków (nr rej.: A-639) i obejmuje: budynek pałacu, wzniesiony w latach 1777–1781, 1810; rozbudowany w 1891 r. przez Karola Knausa; kaplicę wzniesioną w 1896 r.; dawne czworaki, powstałe w 1893 r.; budynek oficyny z końca XVIII w., przerabiany kilkakrotnie w XIX w.; wieżę wodną z przełomu XIX i XX w.; zabudowania folwarku z 1896 r.; park założony na początku XIX w., aleję (al. Dygasińskiego), poprowadzoną w połowie XVIII w.

Nadanie parkowi imienia Anny i Erazma Jerzmanowskich

W 1989 r. w Prokocimiu powstało Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich, które zajęło się rozpowszechnianiem wiedzy o historii Prokocimia oraz rozpoczęło starania o ochronę konserwatorską zespołu pałacowo-parkowego i nadanie parkowi imienia. W 1991 r. park otrzymał imię Anny i Erazma Jerzmanowskich.

Protest przeciw Trasie Bagrowej

W 1996 r. ówczesne władze Krakowa podjęły decyzję o budowie Trasy Bagrowej, która miała przechodzić w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu pałacowo-parkowego, przez prokocimski rynek i wschodni brzeg zbiornika Bagry. Planowano wyburzenie kilkudziesięciu domów. Po olbrzymich protestach mieszkańców, miasto ostatecznie odstąpiło od realizacji trasy komunikacyjnej w tym rejonie, a zespół pałacowo-parkowy został uratowany przed zniszczeniem.

Augustianie wracają

W 1989 r. augustianie wrócili na Kazimierz, a w 1993 r. odzyskali majątek w Prokocimiu. W latach 2001–2014 duszpasterstwo prowadził o. Jan Emil Biernat. Do jego pierwszych działań należała odnowa kaplicy, która otrzymała tytuł kościoła rektoralnego pw. św. Mikołaja z Tolentino. W 2002 r. w odnowy zabytkowych budynków włączył się Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa.

Odsłonięcie pomnika Erazma Jerzmanowskiego

W 2009 r. Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia, zakon augustianów, Polska Akademia Umiejętności i MDK im. K. I. Gałczyńskiego przygotowali wspólny program obchodów 100. rocznicy śmierci Erazma Jerzmanowskiego. Patronat nad uroczystościami objął prof. Jacek Majchrowski, Prezydent Miasta Krakowa. Najważniejszym wydarzeniem było odsłonięcie w prokocimskim parku pomnika Erazma Jerzmanowskiego, autorstwa prof. Stefana Doucy.

Rewitalizacja parku

W latach 2019–2020 została wykonana rewitalizacja parku. Prace realizowano pod nadzorem konserwatorskim, a nad całością czuwał Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie. Park wzbogacił się o 220 nowych drzew i 8 tysięcy krzewów, 29 tysięcy bylin i około 200 tysięcy roślin cebulowych. Istniejące alejki zostały wyremontowane, zainstalowano nowe oświetlenie i ogrodzenie parku, nowy plac zabaw. Niewątpliwą atrakcją parku są dwie fontanny. Jedną z nich jest zdemontowana przed laty fontanna stojąca niegdyś na Rynku Głównym, wykonana według projektu prof. Wiktora Zina, drugą wyremontowaną okrągłą fontanną, powstała jeszcze za czasów Jerzmanowskiego.

Flora i fauna

Wśród starodrzewu parku im. Jerzmanowskich aż 11 drzew ma status pomnika przyrody: 9 drzew szypułkowych, platan klonolistny i jesion wyniosły. Rozciągający się na powierzchni 7 hektarów park przyciąga wiele praków. Żyją tu różne gatunki dzięciołów oraz m.in. sowy, gołębie grzywacze, kaczki krzyżówki. Po drzewach harcują rudo i czarne wiewiórki.

Park Jerzmanowskich jest teraz nie tylko najstarszym, ale i najpiękniejszym parkiem Krakowa, miejscem wypoczynku i dumą mieszkańców Prokocimia.

1. Pałac Jerzmanowskich, pocz. XX w.
2. Aleja wiodąca do pałacu Jerzmanowskich (obecnie al. Dygasińskiego) pocz. XX w.
3. Staw Dolny - obecnie stadion KS Kolejarz Prokocim, lat. 30. XX w.
4. Najstarsza figura Lili Wenej, założona parku za czasów Erazma Jerzmanowskiego, lat. 30. XX w.
5. Wieża wodna i fontanna zbudowane pod koniec XIX w.
6. Rządówka, zbudowana pod koniec XIX w.

7. Zabudowania folwarczne zbudowane pod koniec XIX w.
8. Najstarszy budynek Szkoły Ludowej na Starym Wsi (tzw. Żabki) powstały pod koniec XIX w.
9. Ks. Wilhelm Gaczek, pierwszy proboszcz parafii, z nauczycielami w prokocimskim parku, 1934.
10. Tablica opamiętująca mieszkańców Prokocimia poległych podczas I wojny światowej.
11. Pieczęć Gminy Prokocim, 1934.
12. Ślad granicy nad rzeką Drwinka, w ok. ul. Wielicka.

13. Pomnik Pamięci Dąbłych i Pamięciowych Obywateli Prokocimia 1930-1945, wzniesiony przed Szkołą Podstawową nr 61 w latach 70. XX w.
14. Zabudowa Prokocimia w okolicy obecnej ul. Berznowskiej, połowa lat. 30. XX w.
15. Nauczyciele i uczniowie gimnazjum w pałacu Jerzmanowskich, 1946.
16. Erazm Józef Jerzmanowski, ok. 1900.
17. Anna z Kociuszów Jerzmanowska, ok. 1900.

18. Budowa stadionu sportowego dla KS Kolejarz Prokocim, 1968.
19. Cmentarz TFP po wpisaniu do rejestru sądowego, 25 lipca 1989.
20. Protest mieszkańców Prokocimia przeciwko budowie Trasy Bagrowej przed Urzędem Miasta Krakowa, 2009.
21. Plac zabaw w parku.
22. Najstarszy młyn wodny przy Stawie Dolnym, koniec XIX w.
23. Odnawiany budynek kościoła pw. św. Mikołaja z Tolentino.

24. Pałac i fontanna po rewitalizacji parku.
25. Sala w pałacu Jerzmanowskich odnowiona z funduszy SKO/ZK.
26. Fontanna zaprojektowana przez profesora Wiktora Zina.
27. Złoty kółka.
28. Park wesoły.
29. Wiewiórka.
30. Złoty wróć się.
31. Młody pszczyk zwycięży.

Wieś Prokocim została założona w drugiej połowie XIV w., prawdopodobnie przez wójta sądownego krakowskiego Jana Prokofordzich z w. Prokoczin – od jego nazwiska pochodzi nazwa. Po raz pierwszy wymieniana jest w dokumentach w 1367 r. Wieś powstała na urodzajnych glebach, nad rwącym strumieniem Drwinka, który stał się osią osady. Na wschód od zabudowań ciągnęły się łany polu i lasy. Na przestrzeni wieków wieś była własnością wielu przedstawicieli krakowskiego patryjatu, m.in. Tarnowskich, Ostrogskich, Zasławskich, Lubomirskich, Sanguszków, Wodzickich, Skorupków, Grodzickich, Jerzmanowskich.

W XV w. we wsi istniał dwór z folwarkiem, a na terenie obecnego parku znajdowało się kilka sadzawek i sady. Na przełomie XVI i XVII w. właścicielem wsi był ród książąt Ostrogskich. W tym okresie posadzoną grupę drzew szyplukowych, które stały się zaczątkiem parku. Następna grupa drzew została posadzona w pierwszej połowie XVII w. przez księcia Zastawskich.

Od 1748 r. właścicielem Prokocimia przejął 100 lat była rodzina hrabiów Wodzieńskich. W latach 1777-1783 Elżbieta Wodzieńska zbudował tam dla swojej żony pałac w stylu klasycystycznym. W 1810 r. jego syn Józef założył park z aleją dojrzadą wysadzaną lipami, wyręczono alejki, posadzone buki, jesiony i dęby. W następnych latach dosadzono kolejne drzewa. W 1891 r. następny właściciel majorki, Józef Grodzicki, zlecił znanemu architektowi, Karłowi Knausowi, przebudowę pałacu. Został on powiększony, wzbogacony barokowymi szczytami i podzielnami oraz żeliwno-szkłanym zadziernieniem nad wejściem.

25 czerwca 1895 r. hr. Józef Górecki sprzedał za 150 tys. łotek polski majątek mieszkającemu wówczas w Nowym Jorku Erazmowi Józefowi Jerzmanowskiemu, herbu Dółga. Erazm Jerzmanowski, polswaniec stycyniowy, emigrant polityczny, przemysłowiec, działacz społeczny, mecenas kultury i nauki, to najbardziej znany właściciel i mieszkaniec Prekocimia. W piórnierem amerykańskiego gazownictwa, twórcy osiedlenia największych amerykańskich aglomeracji „człowiekiem króły osiewi Ameryki”. Zdobycywy milionowy majątek, w maj zasady, rzeźbę „le w czynię”, hojnie wspomógł i jednocyj Polonię amerykańską oraz wsparł nupodległościowe dążenia Polaków w zniewoleniu czynnicy.

W uznaniu zasług poczynionych na rzecz Kościoła katolickiego został odznaczony przez papieża Leona XIII Orderem Komandorskim św. Sylwestra. Nasz rodak był pierwszym człowiekiem na kontynencie amerykańskim, który otrzymał tak wielkie wyróżnienie Stolicy Apostolskiej. Był nazywany „polskim Noblem”, gdyż po powrocie do kraju w 1896 r., ufundował w zapisie testamentowym

naprawdę za osiągnięcia w dziedzinie nauki, kultury i działalności społecznej, wypłacaną przez Akademię Umiejętności w Krakowie. Kwota funduszu wynosiła milion koron, co stanowiło równowartość 365 kilogramów złota. Nagroda była przyznawana w latach 1915–1918. W 2009 r., w 100-lecie śmierci Erazma Jerzmanowskiego, została reaktywowana.

Erasm Jerzmanowski doprowadził do świętosi majątek w Prokocimiu. Przebudował otoczenie parku, dobudował przed pałacem reprezentacyjny podjazd z fontanną, zasłaną z wody winogrod. Przez park, ozdobiony szeregami mostków i rzekich, przeprowadzono do wielkiego stawu nową koryto Młynówki, mającące po drodze ozdobne sadzawki.

Po Stawie Delijemu można było płynąć łódkami. W samym parku dwanaście balowań hr. Wodzieńskich została przekształcona na gabiner Jerzmanowski, będący jednocześnie pałacem sławnych Polaków oraz samej rodziny Jerzmanowskich.

Jerzmanowski jest również twórcą, istniejącego do dziś, zespołu zabudowań folwarcznych, przyczynił się także do rozwoju gospodarczego wsi. Jako pierwszy poddał myśl rozbudowy Prokocimia i utworzenia kolonii kolejarskiej. Własnym kosztem wybudował nieistniejący już dzisiaj budynek szkolny. Zmarł 7 lutego 1909 r. w pałacu w Prokocimiu. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

W 1910 r. Anna Jerzmanowska sprzedała majątek zakonowi augustiańskim za 550 tys. koron. Augustianie utworzyli w Prokocimiu stację duszpasterską pw. Matki Bożej Dobrej Rady. Na cele kapłany przebudowano dawną stajnię i wozownię koni bryczkowskich, wybudowaną za czasów Jerzmanowskiego. Spożywcze kaplicy odbyło się 13 lutego 1911 r., a 7 stycznia 1917 r. została utworzona samodzielna parafia. W tym samym roku augustianie udostępnili mieszkańcom park do celów rekreacyjnych.

Wiadomości o wybuchu wojny wzбудziły nadzieję na odzyskanie niepodległości. 6 lipca 1914 r. wyruszył z Krakowa oddział pod wodzą marszałka Józefa Piłsudskiego, między nimi garska ochotników z Prokocim, który został obiektem wojny koczowniczej. W pałacu straconował austriacki sztab wojkowy Twierdzy Kraków. W grudniu 1914 r. z fortów: Prokocim, Kosocice i Rajsko ostrzeliwano Rosjan atakujących Kraków od strony Wieliczki, powstrzymując ich w miejscach, które dziś upamiętnia pomnik usytuowany na wzgórzu Kaim.

W latach 30. XX w. Prokocim liczył około 8000 mieszkańców. Dużą część stanowili kolejarze, którzy osiedlili się w zachodniej części Prokocimia, na rzw. Szurach. Posiadali 40 ulic, obsadzonych drzewkami owocowymi, chłodniki, rynek, przystanek kolejowy, również światło elektryczne. W latach 1934–1941 miał status gminy wiejskiej. W 1941 r. został włączony w granice administracyjne Krakowa.

30 31

W czasie okupacji Niemcy zajęli pałac i park. W 1941 r. osiemu austriackim architektom i przewieziono do obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, gdzie 14 listopada 1941 r. zmarł pierwszy proboszcz prokocimskiej parafii, ks. Wilhelm Gązek. W 1942 r. w pałacu stacjonował sztab generały Bauendsta, pod dowództwem Heinricha Himkila. Proboszcz stał się w tym czasie wielkim placem budowlanym. W okolicach pałacu młodzież przy rozbudowie stacji kolejowej. Dwie koła waskotorowe przewoziły ziemię i żwir z wielkiego wyrobiska. W 1945 r. Niemcy, wycofując się, zatarasowali stację pomp, a wodę w kółkach czasu zasilali całe wyrobisko, tworząc zbiornik zwany Bągry.

Po wojnie augustianie wznowili rozpoczętą w 1930 r. budowę kościoła parafialnego, który nazwano „pomnikiem wdzięczności za cudowne ocalenie Krakowa od zniszczenia przez Niemców”. Na apel proboszcza Hieronima Struszcaka mieszkańcy Prokocimia zbierali kasa piskiewicz, w których odłano dzwony. W 1945 r. augustianie otworzyli w klasztorze przedszkole Caritas dla dzieci z najbiedniejszych rodzin, a w pałacu prywatnie katechetyczne gimnazjum. W 1950 r. zakon augustianów został w Polsce rozwiązany, a majątek przejął Skarb Państwa. W pałacu utworzono Państwowy Dom Dziecka, a w budynku dawnej rządcówki przedszkole. Park przekształcono w park miejski.

W 1966 r. ówczesne władze postanowiły przebudować park, ze stratą dla jego uroku i tajemniczości. Struynyki zasypiano, a mostki rozebrano. W miejscu wyschniętego stawu Klub Sportowy Kolejarz-Prokocim wybudował w latach 1966–1970 stadion sportowy.

22 marca 1985 r. zespół pałacowo-parkowy został wpisany do rejestru zabytków (nr rej. A-639); obejmuje: **budynki pałacu**, wzniesiony w latach 1777-1781, 1810, rozbudowany w 1891 r. przez Karola Knausa; kaplicę wzniesioną w 1896r.; **domnieczworaki**, powstałe w 1893r.; **budynki oficyny z końca XVIII w.**, przebudowane kilkakrotnie w XIX w.; **wieżę wodną** z przełomu XIX i XX w.; zabudowania folwarku z 1896 r.; **park** założony na początku XIX w. (alej. A. Dygasińskiego), poprowadzoną w połowie XVIII w.

W 1989 r. w Prokocimiu powstało Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich, które zajęło się rozpowszechnianiem wiedzy o historii Prokocimia oraz rozpoczęło starania o ochronę konserwatorską zespołu pałacowo-parkowego i nadanie parkowi imienia. W 1991 r. park otrzymał imię Anny i Erazma Jerzmanowskich.

W 1996 r. ówczesne władze Krakowa podjęły decyzję o budowie Trasy Bagrowej, która miała przebiegać w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu pałacowo-parkowego, przez procokimski rynek i wschodni brzeg zbiornika Bagry. Planowano wyburzenie kilkunastu domów. Po olbrzymich protestach mieszkańców, miasto ostatecznie odstąpiło od realizacji trasy komunikacyjnej w tym rejonie, a zespół pałacowo-parkowy został uratowany przed zniszczeniem.

W 1989 r. augustianie wrócili na Kazimierz, a w 1993 r. odzyskali majątek w Prokocimiu. W latach 2001–2014 duszpasterstwo prowadzi o. Jan Einił Biernat. Do jego pierwszych działań należała odnowa kaplicy, która otrzymała tytuł kościoła rektoralnego pw. św. Mikołaja z Tolentino. W 2002 r. w odnowę zabytkowych budynków włączył się Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa.

W 2009 r. Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia, zakon augustińców, Polska Akademia Umiejętności i MDK im. K. J. Gałczyńskiego przygotowali wspólny program obchodów 100. rocznicy śmierci Erazma Jerzmanowskiego. Patronat nad uroczystościami objął prof. Jacek Majchrowski, Prezydent Miasta Krakowa. Najważniejszym wydarzeniem było odsłonięcie w prokocimskim parku pomnika Erazma Jerzmanowskiego, autorstwa prof. Szeffana Douisy.

W latach 2019-2020 została wykonana rewitalizacja parku. Pracę realizowało pod nadzorem konserwatorskim, a nad całością czuwał Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie. Park zabiegami sięga o 220 nowych drzew i 8 tysięcy krzewów, 29 tysięcy bylin i około 200 tysocy roślin cebulowych. Istniejące alejki zostały wyremontowane, zainstalowano nowe oświetlenie i ugrozdzenie parku, nowy plac zabaw. Nowąplawą atrakcją parku są dwie fontanny. Jedną z nich jest szdemontowana przed laty fontanna stojąca niegdyś na Rynku Głównym, wykonana według projektu prof. Wiktora Zima, drugą wyremontowano okrągła fontanna, powstała jeszcze za czasów Jęrzanowskiego.

Wśród starodrzewu parku im. Jerznanowskich aż 11 drzew ma status pomnika przyrody: 9 dębów szypułkowych, platan klonolistny i jesion wyniosły. Rozciągający się na powierzchni 7 hektarów park przyciąga wiele praków. Żyją tu różne gatunki dzięciołów oraz m.in. sowy, gołębie grzywacze, kaczki krzyżówki. Po drzewach harcuje rude i czarne wiewiórki.

Park Jerzmanowskich jest teraz nie tylko najstarszym, ale i najpiękniejszym parkiem Krakowa, miejscem wypoczynku i dumy mieszkańców Prokocimia.

1. Pałac Jerzmanowski, powstanie XIX w.	7. Zabudowa dworcowa zbudowana pod koniec XIX w.	13. Pomnik Pamięci Poldeghy i Pomników Obywateli Prochocina 1930-1945, wzniesiony przez Sądów Podanowy nr 61 w latach 70. XX w.	18. Budowa studnia sportowego dla KS Kolejarz Prochocin, 1968	24. Pałac i fontanna po ewaluacji parku
2. Aleja wiodąca do pałacu Jerzmanowskiego (obrotowa nr Dyngusimajski, powstanie XIX w.	8. Nieruchomość bytnokich Szkoły Ludowej (na Stary Wól (ul. Zdobni), powstanie pod koniec XIX w.	14. Zabudowa Prochocina w okolicy obecnej ul. Brzoznowskiej, powstała lat 30. XX w.	19. Prezent mierników Prochocina istniejącego budowie Trasy Biegowej przed Urzędem Miasta Krakowa, 2009	25. Sala w pałacu Jerzmanowskim odnowiona z funduszy SKOZK
3. Stawo Dolny – obecnie stacja KS Kolejarz Prochocin, lata 30. XX w.	9. Ks. Wilhelm Gaczk, pierwszy proboszcz parafii, z naczycielami w prokominach parafii, 1934	15. Naczytelni i uczniowie gimnazjum w pałacu Jerzmanowskim, 1946	20. Plac zabaw w parku	26. Fontanna zaprojektowana przez profesora Wiktoru Zima
4. Nieruchomość figurka Julia Wenedy, zabudowa parku za czasów Erazma Jerzmanowskiego, lata 30. XX w.	10. Tablica opamiętniająca mieszkańców Prochocina podległa podkasz Trasy Biegowej	16. Gaczk Józef Jerzmanowski, ok. 1900	21. Nieruchomość bytnokich Szkoły Ludowej, koniec XIX w.	27. Złoty wrony
5. Wieża wiodąca i fontanna zbudowana pod koniec XIX w.	11. Pierzeć Gminy Prochocin, 193-4	17. Anna z Kozłowej Jerzmanowska, ok. 1900	22. Odnowiony budynek kościoła pw. św. Mikołaja z Tolentina	28. Złoty wrony
6. Rezydencja, zbudowana pod koniec XIX w.	12. Sąd gminny nad rzeką Dyrwiną, w ul. ul. Wierlicka		23. Między posztyk zwycięzcy	